

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. I. Solvuntur Objectiones à Ratione petitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

Deum, qui omnia constituit, & consummavit, & factum quod non erat, & tamen hæc omnia, ut sicut ex Evangelio Joannis, Verbo incarnato inbuntur, idem Hermas lib. 3. similitudine 5. s. habet. Filius quidem Dei omni creatura aequaliter est, ita ut in Consilio Patri suo adfuerit, ad undam creaturam. Appellat etiam lib. 3. c. 3. apud Iren. Christum sceptrum Majestatis Dei, apud Angelis, & Dominum cum articulo.

Ignatius Martyr Epist. ad Polycarpum, teste Hier. lib. de Scriptoribus c. 26. dicit, se vidisse Christum: Hic Epist. ad Ephes. cuius meminit Achan. lib. de Syn. appellat Christum creatum, & in creatum, factum propter carnem, in creatum vero, quoniam non est ex operum, & creaturarum numero, sed Filius ex Patre. Sicut habet Epist. ad Magnesios.

Aristides Atheniensis sub Adriano passus, oblitus eidem librum, quod Christus Jesus, sicut est Deus.

Polycarpus Oratione prope mortem, appella Christum Filium Dei, subditque per quem ali cum ipso in Spiritu Sancto, gloria, nunc & in futura secula seculorum. En aequalitatem glorie omnium.

Secundo Seculo Justinus Philos. Apol. 1. Christum Filium Dei Patris confitetur, qui sibi proprius Filius dicitur, esseque verbum, quod simili cum illo ante creaturas, & exstitit, & gignitur, quando primitus per ipsum omnia crevit, & Dial. cum Triphone demonstrat ea quæ de summo Deo in Psalmis dicuntur summo Deo Christo convenire. Ibidem pag. 281. sic ait: *Venient illum esse Dei, ac Deum a Propheta nuncupari, non ita ut soli lux, solo vocabulo numeratur, sed numero alterum quidam esse, non tamen recisio, nequam Patris substantia fecetur, idque declarat exemplo ignis, qui sine imminutione alios accendit.*

Irenaeus lib. 4. c. 8. appellat, Christum mensuram Patris, quoniam & caput eius. C. 14. dicit, Christum ab initio adfuisse suo plasmati. Similia habet lib. 3. c. 19. & ibidem c. 6. ait, Patrem esse verum Dominum, & Filium verum Dominum, deque illis interpretatur locum Gen. 19. v. 24. Athenagoras in Legatione pro Christianis pag. 10. ait, *Est Filius Dei Verbum Patris in idea & operatione: ab ipso enim & per ipsum, omnia facta sunt, cum sit unus Pater & Filius.*

Theophilus Antiochenus lib. 2. ad Autolycum dicit, Deum suum λόγον, dicit per ipsum, Deum, omniamolitum esse, &c. similia.

Textus Seculo Hypolitus Portuensis Episcopus, cuius verba sunt apud Theodor. dial. 1. *Verbum etiam Dei nulla re mutatum esse, (supple per incarnationem) nec in ullo prorsus, in quo, idem est, cum Pater.* Eundem, ibidem, esse Deum infinitum, simul & circumscripum hominem, ait.

Clemens Alexand. in Protreptico appellat, Christum revera Deum & aqualem, universorum Dominum, similia habet pædag. l. i. c. 8.

Tertullianus contra Præcam c. 2. Dicit, tres personas esse unius substantia & c. 4. appellat, Filium de substantia Patris.

Simile habet Cyprianus lib. 2. adversus Iudeos c. 6. 7. 8. & de Christo accipit illud Isaiae c. 45. v. 14.

Idem afferit Laetant. L. 4. c. 12. ubi Filium Dei ita describit, *In prima nativitate spiritualiter dicitur ergo sine officio matris, a solo Deo Patre generatus est, in secunda vero carnali analogus fuit, interim & Deum & hominem fuisse.*

Sed quid ad testimonia in oppositum respondendum: Afferimus locum S. Hieronymi Apolog. 2. contra Rufinum. Fieri potest, ut vel simpliciter errant, vel alio sensu scripserint, vel a librariis imperitis, eorum paulatim scripta corrupta sint, vel certe antequam in Alexandria, quasi dæmonium meridianum Arius nasceretur, innocenter quædam & minus cautè locutis sint.

QUÆSTIO I.

De ipsomet mysterio SS. Trinitatis.

Immutabimus hic aliquantum methodum Scholasticam: Nam nonnisi sola thesi positâ, accedemus ad solutiones objectionum, postea indicabimus breviter fundamenta aliqua ex sacra Scriptura. Cujus methodi hæc ratio est, quia Oppositi Affirmantium partes tenent, aguntque contra possessionem nostræ doctrinæ, tot seculis roboratam, hinc eis onus probandi incumbit, illudque sibi ordinariè offerri cupiunt: hinc ut eorum desiderio satisfiat, ostendaturque quo robore id agant, à solvendis semper incipiemus difficultatibus.

DICENDUM est. *Credere nos secundum doctrinam Ecclesie, quod Deus sit unus in essentia, cui identificata sunt tres personæ, nimirum Patris, Filius, & Spiritus Sancti distincte inter se realiter. Quid contra obificant Adversarii, videamus.*

DIFFICULTAS I.

Solvuntur Objectiones à ratione petitæ.

NON tam rationes, quæ sophismata sunt, quæ ut discutiantur.

Punctum Difficul-

tatis 1.

Objectiones Crellii.

OBJICIT 1. Crellius aliquos expositos, urgendo Argumentum ex i. ad Corinth. 8. de quo infra.

Primus exposito est, Deus ille unus est tota Trinitas, seu Pater, Filius, & Spiritus S.

Z 3 simul

R. P.
MŁOD
nowski
om. 1. et 2.
VI

simul juncti, atqui Pater est Deus ille unus, ergo Pater est tota Trinitas.

Secundus. Deus ille unus est tota Trinitas. Pater non est tota Trinitas, ergo non est ille unus Deus.

Tertius. Deus ille unus est Pater, Deus ille unus est Filius, & Spiritus Sanctus, ergo Filius & Spiritus Sanctus sunt Pater.

Quartus. Deus ille unus est Pater, Filius, & Spiritus Sanctus non est Pater. Ergo Filius & Spiritus Sanctus non est Deus ille unus.

RESPONDEatur. Negando consequentiam omnibus illis argumentis. Primi vitium est, quia ly Deus aliter in Majori, aliter in Minoris sumitur; nam ly Deus in Majori sumitur secundum collectionem eorum, quibus esse Deum competit, & in Minoris non sumitur ita, consequenter in argumento sunt quatuor termini. Aliud est ejusdem expositorii vitium, quia non est Syllogismus ille expositorius, sed constat nonnisi ex particularibus, quod mox explicabitur.

Idem dicendum de secundo expositorio, qui adhuc hoc vitio laborat, quia ly Deus non distributum accommodat in Majori, distribuitur accommodat in Conclusione, que est negativa.

Tertius autem Expositorius hoc etiam laborat; quia in illo non distribuitur accommodat in terminus, Deus.

Quarti autem fallacia eadem est cum secundo; cuius etiam falsitas in hoc syllogismo cognoscitur. Rex est Vladislaus, Ericus non est Vladislaus, ergo Ericus non est Rex.

Universaliter autem dictorum Syllogismorum vitium explicatur. Docent universaliter summulista cum Aristotele Syllogismum ex singularibus, qualis est Expositorius, concludere, non concludere autem Syllogismum ex particularibus, unde illud Axioma, *ex particularibus nihil sequitur*, consequenter syllogismus ex particularibus debet esse non innitens regulis syllogisticis, innitens autem syllogismus expositorius.

Porro regulæ syllogismorum secundum principia Logica sunt *dici de omni*, *dici de nullo*, licet illa ipsa ultimo resolvantur in principium Metaphysicum. *Quae sunt eadem unita ratio, &c.* quia tamen ex una parte in syllogismo expositorio non debent esse propositiones universales, hoc ipso enim ille expositorius non est expositorius; & ex alia parte, quia ille syllogismus debet esse innitens regulis dictis syllogisticis, hoc ita concordandum est, ut interveniat in omni expositorio accommodata quædam distributio, ut ita dicam, hoc est, ut subiectum & p̄diciatum ita inter se coquuntur, secundum quod in illa propositione ponuntur, ut p̄diciatum omni illi, ut ita dicam, competit, cui competit esse subiectum, & est converso. Et hoc jam erit accommodata illa distribu-

tio & æquivalens innitentia dici de Omni. Imò quacunque aliam excogitaverint regulam oppositi, distinguendi syllogismum ex particularibus, à syllogismo ex singularibus, ea si vera erit, ad dietam explicationem revocabitur, simulque ostendet formatos à Crello syllogismos, esse syllogismos ex particularibus.

Quorum omnium Ratio est. Tum quia nisi prædicta regula stet, non poterit ostendi quare ex particularibus non concludat syllogismus, concludat ex singularibus? Nec poterit ostendi, quomodo expositorius sit syllogismus, si non innititur syllogisticis regulis? Tum quia nisi ponatur dicta coequatio p̄diciati & subiecti, nec erit coequatio universalis, cum suis inferioribus, & si hæc coequatio datur (nisi velimus etiam aliorum syllogismorum regulas subverttere) etiam illa prior dabitur. Quam coequationem subiecti cum p̄diciato in syllogismo expositorio hoc etiam probat; quia nisi hæc coequatio datur, poterit facile committi fallacia accidentis, ex eo in quo convenientiunt, faciendo argumentationem, ad id, in quo non convenientiunt, v.g. à convenientia in essentia, ad convenientiam in personis. Tum quia in quibusunque manifestis particularibus, ostendetur non haberi istam accommodatam distributionem, nec coequationem desumptam; haberi autem in quibusunque manifeste Expositorius; quod ipsum ostenditur, Rex est Vladislaus, Ericus non est Vladislaus; ergo Ericus non est Rex. Adde adhuc, si velis, terminum Hic. En syllogismum ex particularibus? Non enim sumitur ita; Omnis ille, cui competit esse Regem, competit esse Vladislaus, nec est coequatio inter hoc subiectum, quod est Rex, & inter p̄diciatum Vladislaus: Manifeste autem expositorius est iste; Jesus est Filius Mariae, Messias est Jesus, ergo Messias est Filius Mariae. En syllogismum expositorium? Cujus prima propositio dicit coequationem subiecti cum p̄diciato, facitque hunc sensum; Omne cui competit esse Jesus, de quo h̄c, illi competit esse filium Mariæ.

Applicemus dicta. In primo Expositorio non est accommodata, ut dixi, distributio: Quia illius propositionis; Deus ille unus est tota Trinitas, non est iste sensus; Omne cui competit esse Deum illum unum, est tota Trinitas: In Minoris etiam utpote affirmativa, non potest jam distribui, ly Deus. In secundo Expositorio, illa eadem recurrat propositio prima, sine accommodata distributione. In tertio Expositorio; Deus ille unus est Pater, non accipitur ita, ut faciat hunc sensum: Omne cui competit esse Deum illum unum, est Pater. In quarto syllogismo recurrat eadem propositio, quæ in tertio, codem vitio laborans.

Quod si dicant arguentes, quod illius propositionis Deus ille unus est tota Trinitas, sit iste sensus; Omne cui competit esse Deum, est tota Trini-

Trinitas, falsa erit Major, hoc sensu, quod cui competit esse Deum, competit illi esse Trinitatem.

OBJICIT 2. Idem. Si datur Trinitas, sequitur unum & tres deos fore, unum quidem ex parte, tres vero si vim sententiae spectes, quia tres essent personæ, quarum quælibet est Deus.

RESPONDETUR. Negando sequelam; & licet tres sint personæ, quarum quælibet est Deus, quia tamen est Deus Deitate eadem, non tres erunt dii, sed unus Deus, nisi velis unum per tria numerare.

INSTAT 1. Ex hac Doctrina sequitur, Pater est esse Filium, valet enim hoc argumentum; unus ille Deus est Pater. At Filius est unus ille Deus. Ergo Filius est Pater.

RESPONDETUR. Negando Consequentiæ est enim syllogismus ex particularibus; neque enim illa Major habet hunc sensum, omne qui competit Deum unum esse, est Pater.

INSTAT 2. Rectè ita argumentor, Pater est persona Divina, Filius est persona Divina, Spiritus Sanctus est persona Divina, ergo tres sunt Divina personæ, non una; Ergo etiam bene argumentor, Pater est Deus summus, Filius est Deus summus, Spiritus Sanctus est Deus summus, ergo tres sunt Dei summi, non unus.

RESPONDETUR. Utrumque hoc non nisi tamymen est, ponendo unum argumentum in Antecedenti, aliud in Consequenti. Paritas autem consequentiæ negatur, quia ad hoc utrumque sit tria est necesse triplicari uniratem in illo genere, cum ergo in se multiplicantur personalitates, & non multiplicantur Deitates, erunt tres personalitates, & non tres Deitates.

INSTAT 3. Deus in essentia unus, est persona Divina, adeoque una. Primam partem a sumptu probat, deducendo ad impossibile, Dei ille unus non est persona, Pater est persona Divina; Ergo Pater non est Deus ille unus.

RESPONDETUR. Negando Consequentiæ est enim syllogismus ex particularibus; neque enim prima propositio facit hunc sensum, nullum cui competit esse Deum, vel essentiam Dei habere, competit esse personam Divinam.

INSTAT 4. Ubi re ipsa multiplicantur subiecta, multiplicantur etiam illa quæ de singulis distinctè dicuntur, & multiplicantur quidem pro numero suorum subiectorum; & ita quot sunt homines, tot sunt animalia, quot lineæ tot quantitates; Ergo cum de personis tanquam subiectis prædicetur Deitas, & ipsa multiplicari debet.

RESPONDETUR. Illam inductionem veniam de creatis, in quibus impossibile est unum identificatum realiter multiplicari non multiplicato alio, quia in creatis non datur distinctio virtualis in ordine ad prædicta primæ intentionalia, secus in Divinis.

INSTAT 5. Vox Dei est nomen Personæ, ergo cum Deus unus sit, una erit persona. Antecedens probatur, quia Deo tribuitur nomen regentis, mundum creantis, &c. quæ omnia indicant personam.

RESPONDETUR. Rigorosè loquendo ly Deus est nomen significans concretum ex natura & personalitate; non tamen formalissime importat personam, hinc quamvis supponatur quod ly Deus sit concretum ex natura & personalitate, nondum sequetur quod sit persona una, eo quod illud concretum possit haberi ratione alius & alius personæ. Diceret etiam Suarez, & qui illum sequuntur quod nomen Deus non sit quidem nomen personæ, sit tamen nomen subsistentis subsistentia absoluta. In nostris principiis dici potest, quod nomen Deus sit nomen personæ abstractæ, & communiter ad tres personas sumptæ, licet non sit nomen personæ determinatæ sumptæ.

OBJICIT 3. Idem. Ex nostrâ Doctrina sequitur quamlibet Divinitatis personâ, trinâ in personis, esse, quod probat: Deus ille unus, est trinus in personis, quælibet persona Divina est Deus ille unus, ergo quælibet est trina in personis;

RESPONDETUR. Negando sequelam, & probationis consequentiam, est enim ex particularibus: quia Major non facit hunc sensum; Omne cui competit esse hunc Deum illum unum, est trinum in personis. Quando autem in defensione argumenti dicit non posse Deum sumptu essentialiter & personaliter ex eo, quia quælibet persona Divina est Deus essentialiter sumptus, quia totam Dei essentiam habet; id immereor dicitur, quia unaquæque persona est Deus essentialiter sumptus, per identitatem reali, sed cum alietate & distinctione virtuali. Aliunde etiam non concludit Doctrina, quia etiam Petrus totam habet essentiam humanam, hoc est non partem illius; nec tamen excludit quod minus alia individua sint homo, & sicut individuationes alias non debet habere Petrus; ita nec una persona, alias personalitates.

INSTAT. Cui inest essentia Divina, ei inest totum id, quidquid in illa essentia est, unicuique autem Personæ, inest essentia Divina. E.

RESPONDETUR. Cui inest essentia Divina per identificationem reali secum, non tamen per identificationem omnium, quæ illi ipsi essentiae Divinæ identificantur, & omnium illius, ita ut dicam, virtualitatum, illi inest essentia secundum totum id, quidquid in illa essentia Divinæ identificantur, & omnium illius, utita dicam, virtualitatum, illi inest essentia secundum totum id, quidquid in illa essentia est. Nego Propositionem. Si inest essentia cum identificatione omnium illius virtualitatum, illi inest essentia secundum totum id, quidquid in illa essentia est, Conc. Horum explicatio ex dictis aliis petenda est. Personæ enim identificantur

R. P.
J. MŁOD
nowski
tom. I. et Z.
VI

Disputatio ultima.

ipsi naturæ, distinguuntur tamen virtualiter ab eadem, in ordine ad prædicata primò intentionalia; hinc communicari poterit natura, non communicatis illis, quæ ab illa virtualiter distinguuntur; sed si communicaretur etiam secundum illa quæ virtualiter distinguuntur, tum primum cui inesse essentia, inesse totum id, quidquid in illa essentia est: nullum autem argumentum adhuc evicit, evincereque potest, quod communicata essentia, necessario communicari debeant etiam ea, quæ virtualiter ab ea distinguuntur.

Brevius diceret alius, cui inesse essentia Divina, eidem inesse per circummissionem totum id quidquid in illa essentia est; non inesse tamen per identitatem. Una autem persona est in alia, per circummissionem.

Objicit 4. Idem. Si personæ distinguerentur realiter inter se, & forent idem in natura, tunc idem simul, & una res foret, & plures, realiterque à se differret, & non differret: quod ipsum probatur, nam quæ sunt realiter eadem unius alicui rei, etiam inter se, realiter sunt eadem, atque tres illæ personæ Divinæ realiter inter se distinctor, realiter sunt idem, unius cuiuspiam rei, nempe essentia Divinæ, ergo personæ illæ tres realiter inter se distinctor, realiter inter se sunt eadem.

Respondeatur. Negando sequelam: Probatio ejus distinguitur. Quæ sunt realiter eadem unius alicui rei, sunt eadem inter se, in eo genere, in quo sunt idem. Concedo: in diverso, Nego. Quia ergo sunt idem non in ratione personæ, sed in ratione naturæ, non in ratione personæ, sed in ratione naturæ erunt idem. Retinendo et amphrasin communioris Doctrinæ, dici potest, quod ea quæ sunt eadem unius tertio incommunicabili sint idem inter se, non quæ sunt idem unius tertio communicabili; Jam autem natura tribus personis, est communicabilis.

Instat 1. Nulla instantia adferri potest, quæ Axioma illud convellatur, præterid, de quo controvertitur.

Respondeatur per nos non convelli hoc Axioma, sed admitti: clarum etiam est, quod si aliquod tertium sit communicabile, fieri potest ut in illo conveniatur, utpote communicabili, stante distinctione communicantium. Quod attinet ad vim argumenti; quod scilicet nullum aliud sit exemplum talis communicabilitatis; ad hoc duplum responderi potest, primo ostendendo exemplum in possibili, si enim eadem numero albedo, poneretur in tribus distinctionis subjectis, etiam ratione albedinis ejusdem, convenirent omnia eadem subjecta inter se, & tamen ratione subjecti, distinguenter realiter. Deinde dici potest, multa esse, quæ alio exemplo roborari non possunt, & tamen tenent: nam non datur animal rationale præter hominem, nec aliud Dei Filius talis, etiam per oppositos, qualis

est Christus, & tamen non impedit, quo minus hæc dentur: sic & in præsenti.

Instat 2. Hac responsione peti principium.

Respondeatur, non peti principium, sed stari in codem, quorum distinctione alibi explicata.

Instat 3. tale communicabile quale assument objectio, implicat contradictionem; quia illud communicabile & esset singulare, & non esset: Singulare enim esset, quia unum numero; non singulare autem, quia in plura ejusdem nominis ita dividii potest, ut tamen sit totum in singulari.

Respondeatur. Negando naturam Dei vel dividi, vel multiplicari in personis; sed communicari, non per unionem, sed per identitatem, sine ulla multiplicitate, in eo, quod communicatur. Hinc nego implicare, ut aliquid singulare communicetur pluribus per identitatem, non autem per sui plurificationem & multiplicationem.

Instat 4. personæ illæ tres, realiter inter se distinctiones sunt; Ergo sunt tres res distinctiones: Ly enim realiter est, & ly res est, pro eodem sumuntur; quo posito sic ulterius urget, essentia est realiter idem cum tribus personis, realiter inter se distinctiones; Ergo est idem realiter cum tribus rebus distinctionis. Subsumit, sed quod est idem cum tribus rebus distinctionis, id tres res esse est necesse, ergo essentia Divina simul & una res erit, & tres res: quod implicat.

Respondeatur. An sint in Divinis tres res relativæ? de hoc cum oppositis nolo disputare, alibi id tractatum est; nec est disputatio de articulo fidei, de quibus hæc solis agimus: & quia subsumpta continent articulum fidei, sic distinguo, essentia est realiter physicè cum personis idem, ita ut includat distinctionem virtualem intrinsecam, seu in ordine ad prædicata primò intentionalia. Concedo: Est idem realiter per exclusionem dictæ distinctionis. Nego; similiusque distinguitur consequens: quod si distinguatur essentia à personis virtualiter stante identitate physica, bene poterunt multiplicari personæ, non multiplicatæ essentiæ, quæ in illis est idem realiter, non per sui multiplicationem, sed per communicationem. Deinde alia est hæc phrasis rigorose loquendo: Personæ sunt tres realiter &: Personæ sunt tres res, nam illud: realiter cum ponatur adverbiali significatione, accipi poterit salva fide, pro personis; nominaliter autem positum tres res supponit pro substantia. Hinc nego hanc controversiæ majorē: Non possunt esse tres personæ quin sint tres substantiae.

Instat 5. per modum Corollarii; Quod in nostris principiis sequatur personas Divinas fore unum per se, & unum tantum per accidens: Erunt quidem unum per se, quia quæ sunt idem ratione essentia, & quidem ejusdem numero, maxime

maxime sunt unum per se, quæ autem sunt plura, ultimaque perfectione, ea non sunt per se unum, sed unum tantum per accidentem.

RESPONDETUR. Personas Divinas esse unum per se ratione naturæ, ratione autem personarum non debent dici etiam per accidentem unum, quia in ratione personarum quæ talium nullam omnino unitatem habent, suntque in ratione personæ distinctissimæ realiter.

Continuatur Solutio.

OBJICIT 5. Idem ex nostris principiis sequitur tres fore substantias Dei, & unam; unam ut supponitur, tres autem, quia essent tres personæ; quod ipsum probatur, quia persona unius aliud est quam substantia prima intelligentia, ergo ubi sunt plures personæ ibi sunt pluribus substantia prima intelligentes, quia multiplicatio definita multiplicantur etiam definitiones.

RESPONDETUR. Negando dictam definitionem, quam nec Autoritas, nec ratio probat, si corrigi deberet illa definitio, Persona, esset substantialis terminus, substantia intellexiva non dico intelligentis, quia ly intelligens supponit pro persona, & tamen in divinis pro alio supponit natura pro alio persona, nec probatur procedere sumi debere.

INSTAT 1. Idem, si qualibet persona est substantia, ubi plures sunt personæ, plures etiam sunt substantiae; multiplicatis enim individuis, multiplicatur in iisdem id quod generis locum obtinet, ut & id quod speciei: individua autem sunt personæ, quarum genus est substantia.

RESPONDETUR. Negando ut suprà, personam definitivè, esse substantiam primam intelligentem. Independenter ab hoc principio adhuc argumentum non convincit, retorqueri enim in primis potest, paternitas est in re, ut supponit natura v. g. Petri, multiplicatis filiis multiplicatur paternitas, ut scitur ex materia Prædicamentis ad aliquid, nunquidne tunc multiplicatur natura Petri? Ex alio etiam principio non concludit idem argumentum; quia scilicet persona cum substantia est quidem realiter idem, sed non virtualiter, hinc poterit non multiplicari substantia, multiplicari personalitas.

INSTAT 2. Mutata jam definitione persona, assumendo hanc, quod persona seu suppositum sit substantia prima completa, unde urget, Qualibet persona est suppositum, omne autem suppositum substantia est, ergo & qualibet persona substantia erit, ergo ubi plures personæ illuc plures substantiae.

RESPONDETUR. Demus Crelio quod persona sit substantia prima completa, hoc est rationem habens totius, excludendo rationem partis; nequid tamen evincit intentum; quia quamvis demus omne suppositum esse realiter, phyle substantiam; non tamen virtualiter, consequenter plurificatis personis non est ne-

cessus plurificari substantias. Multis postea discurrit Crellius cum iis, qui Patrem & Filium dicunt esse, non entia, quod nos non dicimus.

INSTAT 3. In nostris principiis dicitur persona, non esse substantia, sed modus substantiae, & modus entis: quomodo ergo imperat? agit, à nobis invocatur? cum actiones non sint substantiae, sed rei substantientis; & dum Deum invocamus, non censemur invocare modum aliquem Divinæ substantiae, nullusque Divinas personas credet, suā subtilitate aciem mentis effugientes.

RESPONDETUR. Propter identitatem realis substantiarum cum natura Divina salvari bene, quod non modus aliquis imperet, agat, invocetur &c. in nobis autem, si substantia distinguitur modaliter, tribuuntur actiones non illi abstractè sumptæ, sed in concreto. Subtilitas autem definitionis personarum facit, ut tanta penetratione terminorum rudes non credant Trinitatem personarum, licet ipsum objectum confulè credant: nam illis & que difficile est intelligere substantiam sub formalitate substantiae, formalitatemque etiam unius personæ sub formalitate personæ; & tamen hæc etiam per oppositos, credere debent. Disputat interim Crellius de persona & substantia, sed ad præsens id parum facit: in hoc tamen discursus ejus deficit, quia personam comparat cum substantia abstractè sumptâ: & tamen ipsum ly persona, importat Concretum ex personalitate & natura. Unde apparet quid sit respondendum ad hoc argumentum, omnis persona est substantia. Christus non est substantia. Ergo nec persona. Certè enim omnis persona abstractè sumpta est substantia; ly autem Christus supponit pro concreto ex persona & natura.

OBJICIT 6. Impossibile est unius numero substantiae, plures esse substantias, quia unius rei non possunt esse plures formæ ejusdem rationis sive substantiales, sive accidentales, etiam modos entis includendo; & ita non possunt esse plures existentiae, rationalitates &c. in eodē &c. & ratio est, quia non potest eadē res bis aut plures esse, id, quod est; sed semel tantum; intellige eodem tempore, respectu, (qui in relativis tantum observandus) & secundum easdem partes, alioqui daretur processus in infinitum.

RESPONDETUR. Negando substantias esse, formas ejusdem rationis; nam forma, licet ita loqui, paternitatis à forma filiationis in ratione personæ non minus distinguuntur, quam formæ distinctæ realiter. Rursus, cum nulla substantia creata, exigat plures formas vel substantias, nulla etiam pluribus substantiis terminatur. Divina autem natura, est exigitiva trium personalitatum, ut fides docet, nec id implicat.

INSTAT 4. Idem. Si illæ substantiae non essent ejusdem rationis, specie different, quod fieri non

R. P.
MŁOD
nowski
M. et Z.
VI

non potest, quia compositio ex genere & differentia non datur in Deo, & impossibile est, ut quorum una est numero essentia, ea specie & definitione discrepant; quia enim definitione discrepant, ea etiam essentia discrepant.

RESPONDE TUR in Divinis dari quasi specificam distinctionem, non in praedicatis absolutis, sed in relativis. Et licet compositio ex genere & differentia auctu distinctionis nemine cogitante non detur in Deo, potest dari compositio per rationem, & quamvis quae sunt idem essentia, non possint definitione essentia discrepare, possunt tamen aliis definitionibus, verbi gratia definitionibus personalitatum, distinguiri, ita verbi gratia in Paulo, alia definitione definitur paternitas, alia filiatio; & tamen una est essentia Pauli.

Addit in processu suorum Discursuum Crellius, subsentientia reddi incommunicabilem naturam, quod verum est etiam de Divinis; nam natura prout est terminata verbi gratia paternitate, non est communicabilis Filio.

Diceret etiam aliquis subsentientiam absolutam reddere incommunicabilem, omni modo alteri naturam, secus subsentientiam respectivam: hoc enim ipso quae respectiva subsentientia est, depositum aliam subsentientiam: unde subsentientia Petri, exigens identificatum suam essentiam, Filium, hoc ipso depositum subsentientiam Filii.

OBJICIT 7. Ex nostris principiis sequi, & fore personas Divinas incommunicabiles, ut supponitur, & fore communicabiles, quorum enim essentia & quidem tota communicabilis est pluribus suppositis, illa ipsa sunt communicabilia pluribus suppositis, si ergo Divinarum personarum essentia tota est communicabilis, & ipsa persona erunt communicabiles.

RESPONDE TUR. Quorum essentia & quidem tota sub ratione & virtualitate non nisi essentia est communicabilis, & illa ipsa sunt communicabilia, nego Majorem. Quorum essentia & quidem tota, etiam ratione virtualitatis distinctae, & in ratione suorum complementorum, terminorum, est communicabilis pluribus suppositis, illa ipsa sunt communicabiles, concedo Majorem. Distinctaque Minore nego Consequentiam.

Quando autem inferius urget, quod in creatis unius Substantiae non nisi una sit subsentientia, id ad Divina deduci non potest, quanquam etiam de creatis negant aliqui, modo illae subsentientiae non sunt identificatae tertio.

Quare autem id ad Divina transferri non possit? ratio est, quia in hoc nulla est implicantia in Divinis, & hoc de facto dari Doctrina Ecclesiæ asserit. Nec valet Consequentia, in creatis hoc vel illud non datur, ergo nec dabitur in Divinis. Alia etiam disparitas est, quia personæ Divinæ sunt relativæ, & termini sui, depositentes identificationem, in eadem natura. Si enim non

depositerent termini sui identificationem in natura, hoc ipso daretur pluralitas Deorum: ex eo autem quia sunt relativæ illæ subsentientiae, non possunt esse solitariae; nam unius ad unum non est relatio, consequenter depositent pluralitatem terminorum; sed non pluralitatem in natura, ergo pluralitatem in personis: nihil autem simile de creaturis saltem actualibus, dici potest. Quare autem non sequatur debere dari infinititudinem personarum? de hoc infra. Quod autem adfert in contextu Crellius, nempè quod non partem sibi decerpit subsentientia terminandæ naturæ; id non convincit, quia sequitur non quod relinquat partem essentiae alteri terminandam, sed quod non relinquat totam terminandam, si simul secum sumatur; secus se seclusa; interveniente praecipue distinctione virtuali, vi cuius sita se habet ad terminatam secundam personam essentia Divina, quasi non fuisse terminata a prima.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur Objectiones Goslavii.

EDIDIT Keckermannus Gedanensis Prædicans librum, contra ut vocamus Arianos, solvereque conatus est eorumdem objectiones. Contra solutiones institutum Goslavius, qui infra per edidit specialem disputationem de persona contra Jacobum Martini, Wittenbergæ Doctorem, ex utroque libello desumendæ sunt objections.

OBJICIT 1. Ubi est essentia & persona, ibi est compositio; In Deo est essentia & persona; Ergo in Deo est compositio.

RESPONDE TUR, ubi est essentia & persona distincta realiter, & physicè, illuc est compositionis, sed non ubi persona & essentia sunt indistincta realiter, nisi velis loqui, de compositione personationem.

INSTAT 1. Ubi est essentia & persona, ibi est unum per alia, at compositione est unum per alia: cum simplex sit unum per se, resolutio enim, arguit compositionem.

RESPONDE TUR, quod ubi est unum per alia distincta realiter, illuc sit compositione, ut suppono, realis: Jam autem essentia & relatio, sunt indistincta realiter.

INSTAT 2. Substantia & Accidens faciunt compositionem, essentia Dei est substantia, relationes sunt accidentia.

RESPONDE TUR. Negando universaliter relationes esse accidentia, ut videre est in relationibus transcendentalibus, etiam in creatis; & ad maximum Minor vera est de relationibus, quae non sunt termini, & complementa, ut vocant substantiarum, seu quae in personalitatibus quæ talibus non imbibuntur; imbibuntur autem Divinæ relationes.

OBJI-

Objicit 2. Ubi sunt unum & tria, illuc sunt quatuor realiter distincta. In Deo est una essentia & tres personae. Ergo in Deo sunt quatuor realiter distincta.

RESPONDE TUR. Veram esse Majorem si unum sit realiter distinctum a tribus; quod in presenti non est: nam essentia a personis non distinguatur realiter.

Objicit 3. Doctrinam de Trinitate contrari principiis lumine naturae notis.

Primum principium est, omne est vel non est, cui principio contrariatur Trinitas, quod sic probatur. Paternitas est idem realiter cum essentia. Essentia est idem realiter cum filiatione. Ergo paternitas est idem realiter cum filiatione, & tamen per nos non est idem realiter cum filiatione.

RESPONDE TUR. Hoc argumentum esse Galenicum, hinc ejus secunda propositio Major eteneturque illi Consequentia. Constat enim ex Particularibus: nec enim Majoris illius distinctus: Omne quod est essentia, est idem realiter cum filiatione, quod jam supra explicatum est.

Neque valet si dicas: Paternitas & filiatio est Deus, ergo paternitas & filiatio est Dei essentia: nam quid est Deus quam essentia per quam est Deus? Ridiculum est esse Deum & non esse Dei essentiam, & si paternitas non est ipse Deus; Erpon quidquid in Deo est, Deus est. Resp. Paternitatem & filiationem esse Deum, hoc est identificari Deitati tanquam alicui communicabili, & distincto a se virtualiter; sed paternitas & filiatio non est Deus, hoc sensu quasi essentia, est indivisibiliter his duobus, paternitate & filiatione, & quasi ab illis non distinguatur virtualiter. Directe autem ad principium dici potest: quodlibet est vel non est, in eo in quo est vel non est; & ita in genere essentiae sunt idem Pater & Filius; sed non in genere personalitatis.

Secundum Principium dicit convelli, quod illa ita concepit, quae duo sunt idem quid terminum, & inter se sunt eadem, & tamen paternitas & filiatio sunt eadem res cum essentia, & non sunt idem inter se.

RESPONSUM est supra in argumentis Crellei.

Tertium principium a nobis ajunt destrui, non scilicet syllogismi Expositorii; quia nolunt concedere hunc syllogismum, qui tamen bonus est & Expositorius. Essentia est Pater. Essentia est Filius. Ergo est Filius Pater.

RESPONDE TUR. Negando sequelam & negando hunc syllogismum esse Expositorium secundum dicta supra, sed ex particularibus.

Objicit 4. Persona in Deo, aut est finita aut infinita; si finita, ergo non est Deus. Si infinita, ergo tria sunt infinita: quia tres personae.

RESPONDE TUR. Negamus Catholicos, illuc essentia infinita, quia iste modus dicendi import-

tat diversitatem etiam in essentia. Concedunt aliqui nostrū esse illic tres infinitos relativè. Sed alio etiam ex fundamento non convincit Argumentum, quia vel accipit personam prout subest nostris conceptibus, vel prout est a parte rei, si prout subest nostris conceptibus, neque est finita, neque infinita, sed sola sua prædicata essentia importabit; Si autem sumatur prout est a parte rei, est infinita propter identitatem cum natura.

Objicit 5. Eadem res non potest distingui personas constitutare, intellectus etiam & voluntas in Deo sunt idem, ergo ex intellectu & voluntate non possunt distingui personae profluere.

RESPONDE TUR. Argumentum non laudari a Goslavio, habetque in creatis instantiam; nam ab eadem potentia possunt distingui specie poni termini. Deinde immerito supponit, quod voluntas & intellectus, quae sunt quid ab solutum, constituant personas.

Objicit 6. Subsistens vel est de intrinseca ratione essentiae, vel non est? Si est, ergo essentia est incommunicabilis, sicut & ipsa subsistens; Si non est, ergo sunt quatuor subsistentiae.

RESPONDE TUR. De intrinseca ratione essentiae est subsistens, ita ut suo modo non sit, non est de intrinseca ratione, quia distinguitur virtualiter ab eadem; est de intrinseca ratione, quia essentia depositit subsistens tanquam suum terminum & complementum, & quia identificatur realiter essentiae Divinæ, vi cuius identificationis reddit illam naturam, quam terminatam incommunicabilem, licet communicetur ratione explicata distinctionis virtualis, quae aut similis distinctio, facit, ut quamvis subsistens sit incommunicabilis, sit communicabilis essentia.

INSTANT Idem. Effectus, qui participat suæ naturae causam, talis est, qualis est causa; quomodo autem effectus id est subsistens, erit incommunicabilis, essentia a qua illa est, incommunicabili existente.

RESPONDE TUR. Ponere argumentum in Divinis ratione in causa & effectu, quae falsa sunt. Item supponit, quod ab essentia sit personalitas, & tamen tritum est, in nostra Theologia, quod natura non generet, adeoque, quod non producat subsistentias. Denique nego, quod subsistens non habeat rationem talis in omnibus, rationem qualis habet natura, salva alietate virtuali.

Objicit 7. Quando Filius genitus est, & erat, vel non erat? Si erat, quare est genitus? Si non erat, ergo aliquando non fuit, & per consequens non est verus Deus, loco ly verus ponit Goslavius ly unus, eò quod non possit esse is verus Deus, qui aliquando non fuit, tales sunt dii de quibus sæpe Scriptura.

RESPON-

R. P.
MŁOD
nowski
dim. Act. Z.
VI

R E S P O N D E T U R. Correctio non est bona, quia negatur posse esse verum Deum, qui aliquando non fuit. Ad argumentum quod attinet, illud non tam Trinitatem, quam Generationem Filii Dei impugnat; ad illud autem respondeatur, negando Majorem propter ly quando; ly autem quando supponit determinacionem in tempore, in nullo autem determinato tempore genitus est Filius, sed ab aeterno: Ne autem effugiamus difficultatem, ponemus terminum ab aeterno: Filius ab aeterno vel erat, vel non erat: Si erat quare est genitus? respondeatur non est genitus, quasi ipius erat successerit generatione, sed quia ut verum esset, de illo, ab aeterno erat, habuit hoc ex eo, quia ab aeterno est genitus. In hoc ergo fallitur imaginatio argumentantis, quod putet ipsi erat succedere generationem, quod in aeternis & Divinis non est: Quod etiam esset, si aliquid ab aeterno per possibile vel impossibile crearetur, ut reflectens adverteret.

Hæc argumenta habentur in refutationis parte secunda, reliqua quæ secundam personam concernunt, infra ponentur. Nunc ad alia argumenta ex libello de persona accedamus.

O B J I C I T 1. Persona Trinitatis per se subsistit, sed quid quid ita subsistit, substantia est. Ergo.

R E S P O N D E T U R. Negando Minorem: Per se enim subsistencia per modum termini, qualis est subsistencia personæ, non est substantia, quo ad virtualem identitatem; sed terminus substantiæ, licet sit substantia per identitatem physicam.

O B J I C I T 2. Persona Divina non est accidentis; Ergo est substantia.

R E S P O N D E T U R. Negando Consequentiæ; nam ne sit accidentis, sufficit quod sit aliquid substantiale, hoc est terminus substantiæ; licet non sit substantia, seu natura. Et sicut unio in sententia Modalistarum non est accidentis, neque tamen est substantia, sed aliquid substantiale; ita & in præsenti. Ostendit etiam Ruiz Disp. 23. Sect. 4. Patres dicere tres esse substantias in Divinis, accipiendo ly substantiam pro persona, vel præscindendo rationem substantiæ ab absoluto & respectivo.

O B J I C I T 3. Omnia prædicata necessaria cum suis subjectis naturam communicant, hinc dicuntur essentialia; quia de essentia sunt subjecti, ut Pater, Filius, & Spiritus Sanctus dicuntur esse Deus; cum itaque Deus sit substantia, etiam illæ personæ erunt substantia.

R E S P O N D E T U R. illas personas esse substantias, quia identificantur naturæ, quæ est substantia, sed non esse in se substantias, nec adferre singulas prædicata naturæ, accepta, pro terminabili à substantiæ; qualiter hic sumimus terminum naturæ. Ex quo ulterius concluditur, quid sit dicendum ad illud argumentum, quod fermè ita proponit. Persona Trinitatis, est essentia Dei individua intelligens, sed non sunt

tres essentiaæ Divinæ individua intelligentes; Ergo nec sunt tres personæ.

R E S P O N D E T U R. In principiis communibus falsam esse Majorem. Distinguunt potest sic Argumentum, persona Trinitatis est essentia Dei individua, ita ut persona ipsa sit essentia formalissimè & indistinctè virtualis. Nego Majorem; ita ut ratione individui, hoc est, non dividui seu communicabilis alteri ut supposito, formalisetur. Concedo Major: Sed non sunt tres essentiaæ sub formalitate essentiaæ. Concedo Minorem, non sunt tres essentiaæ sub formalitate individuationis, incommunicabilitatis alteri, ut supposito. Nego Minorem & Consequentiam. Hoc argumentum etiam in aliis materiis fallit, nam v. g. Cæna in recto est comestio, & tamen multiplicata comestione, non est necesse multiplicari cænam.

O B J I C I T 4. Ponitque personas non esse relationem, persona enim est in genere substantiæ, relatio in genere accidentis, item quidquid per se subsistit, est in categoria substantiæ, omnis autem persona per se subsistit.

R E S P O N D E T U R. Personam quidem sic, non esse relationem, nec personam Divinam constitui primò relatione, sed hæc Scholastica merè sunt. Argumentum etiam non convinxit, ut proponitur; quia licet persona sit in genere substantiæ, non est tamen species ejusdem, sed tanquam terminus & complementum. Quod omnis relatio sit accidentis non est verum, etiam in creatis relationibus transcendentalibus. Unde ultima illa propositio: quidquid subsistit in categoria substantiæ est, distinguideret est in categoria substantiæ, vel tanquam species, vel tanquam terminus substantiæ. Concedo; solum tanquam species. Nego. Subsistencia autem est per modum termini.

O B J I C I T 5. Omnis relatio requirit fundamentum, seu relatum & terminum ad quem, ut vocatur, correlatum; quid autem horum in Deo? & finihil horum in Deo, quomodo dabitur Trinitas?

R E S P O N D E T U R. In primis cum dentur relationes non mutuae per Aristotelem, & cum terminus possit non esse correlatum, immerito supponit terminum esse universaliter, quid correlatum. Sed quidquid sit de hoc, fundamentum proximum relationum in Divinis est ipsa persona generans, passim autem genita, est terminus. Neque putarem essentiam esse fundamentum proximum, non propter rationes quas Goslavius adfert: sed propter hanc rationem; quia essentia est prior quam persona (suppono intelligibilitate) hinc illa prioritas dejicit naturam, ne sit fundamentum proximum relationis. Deinde ideo potius non est fundamentum proximum natura, quia inter fundamentum & terminum relationis realis, intercedit distinctionis realis orta ex oppositione relativa reali, quæ ratio-

ditione naturæ non habetur; & quia illud proximè referunt quod generat, essentia autem non generat.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur aliae Objectiones.

Objicit 1. Blandrata, apud Penalosa. Verus & unus Deus, est Pater Christi. Trinitas non est Pater Christi. Ergo Trinitas non est verus Deus.

RESPONDETUR. Negando Consequen-
tiam, quia est syllogismus ex Particularibus, ut
syllogismus explicatur est. Recè etiam Penalosa of-
ferit confidem paralogismum, verus & unus in
facie homo fuit Adamus, sed nos ejus filii non
sumus Adamus, ergo non sumus homines.

Objicunt 2. Aliqui Transylvani, Pater
& Filius & Spiritus Sanctus sunt alius & alius, &
alius; sed Pater est Deus, Filius est Deus, Spiritus
Sanctus est Deus. Ergo sunt alius, & alius, &
alius Deus.

RESPONDETUR. Argumentum non esse
categoricum, sed ut sit, poni debere hanc Majori.
Quod est alius & alius, & alius, est alius
& alius, & alius Deus, in qua Majori est fallacia
accidentis quia ex eo, quod convenient in Dei-
tate, argumentatur etiam quod convenient e-
tiam in alietate personali, in qua non sunt idem,
& ad alietate in qua disconveniunt, ad Deita-
tum in qua convenient, competitque personis
ly. Alius in ratione personæ, non in ratione na-
turae.

Objicunt 3. Alii apud Valen. lib. 1. de
Trinitate cap. 27. præter Patrem & Filium &
Spiritum Sanctum nullus est Deus, sed neque
Pater solus, nec Filius, nec Spiritus Sanctus sunt
superpersonæ; Ergo nullus est Deus, qui sit tri-
nus in personis.

RESPONDETUR. Hoc Argumentum non
est Categoricum. Deinde distingui potest
prima propositio, præter Patrem & Filium &
Spiritum Sanctum nullus est Deus exceptivè,
sicut his exceptis, nullus est de quo prædic-
etur hoc prædicatum Deus. Conc. præter Pa-
tem, Filium, & Spiritum Sanctum nullus est
Deus, ita ut collectivè hæc omnia in uno habe-
antur. Nego propositionem: Committiturque
hæc fallacia arguendo ex statu collectivo quæ ta-
lital statum non collectivum. Valentia rectè
exponit, præter hunc, & hunc, & hunc, &c.
hominem, nullus est populus in mundo, sed ne-
que hic homo solus, neque hic, neque hic, &c.
at populus. Ergo nullus populus in mundo da-
tur. Unde est hæc fallacia accidentis, à nega-
tione collectionis, quæ singulis serviat, proce-
dens ad negationem collectionis, quæ simul o-
mnibus conveniat.

Objicit 4. Si plures essent personæ Divi-

næ, essent plures habentes Deitatem, sed esse
habentem Deitatem est esse Deum, & plures ha-
bentes Deitatem, est esse deos; Ergo existent
plures dii, quod ipsum illustratur: Quia ubi sunt
plura habentia albedinem, sunt plura alba, & si
candem humanitatem tres personæ termina-
rent, essent plures homines: quod ipsum ulte-
rius in hoc fundatur, quia ut significato alicujus
nominis, numerale nomen addi possit, satis est, si
rectum illius nominis, sit multiplex.

RESPONDETUR, quod quamvis esse ha-
bentem Deitatem, sit esse Deum; non tamen
plures habentes Deitatem, est, esse plures deos.
Ratio, quia usus communis hominum utentium
ad placitum verbis, non multiplicat Deitatem,
nisi supponantur ipsæ Deitatem in se multiplicari;
nec usurpat terminum dii, nisi quando supponit
ipsam naturam Divinam multiplicari. Quia
autem quando dicitur de personis Divinis sunt
plures habentes Deitatem, non supponit can-
dem multiplicari, fit ut non possint tunc dici
tres vel plures dii; quod absurdum non sequitur,
si habens Deitatem dicatur esse Deus.

Objicit 5. Posito Mysterio Trinitatis uni
eidemque simplici entitati convenienter prædi-
cata contradicitio; quod est absurdum, quia
impossibile est idem esse & non esse.

RESPONDETUR. Recurrendo ad virtua-
lem distinctionem, ejusque defensionem alias
factam. Plures aliorum Responsiones addu-
cit Perez cit. a. n. 13.

DIFFICULTAS II.

Solvuntur Objectiones ex Scri- ptura.

Non habentur quidem Objectiones, quæ
directè pugnant contra Trinitatem, quæ
Trinitas est; nisi fortè adducantur Autoritates,
quæ Dei unitatem probant; sunt tamen non
paucæ, quæ apparterent dicunt, quod uni Patri,
competat Deitas; ex quibus infertur non dari
Trinitatem. His ut satisfiat, sit.

Punctum Difficulta- tis 1.

Solvitur Objection ex Evangelio S. Ioan- nis 17. & Matth. 24.

Objicit 1. Crellius ex illo Joannis 17. v. 3.
Hæc est vita aeterna, ut cognoscant te (Pater)
solum verum Deum, hic nemo dubitat, Dei veri
nomine, Deum summum intelligi, quare cum
Christus Patrem suum ita describat, ut eum so-
lum verum Deum dicat, intelligitur solum Pa-
trem Christi, esse solum Deum summum.

RESPONDETUR 1. Explicando Scriptu-
ram, quod ly solum, quamvis sit particula ex-
clusiva, debet tamen sumi secundum accom-
modatam acceptiōnem, sic v. g. si quæratur,
Estne solus paterfamilias in cubiculo, respon-

A 2 deatut-

R. P.
J. MŁOD-
nowski
dm. Act. Z.
VI